

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 2.

НА ЦЕТИЊУ, У СУБОТУ, 10. ЈАНУАРА (22. СИЈЕЧЊА) 1876.

ГОДИНА IV. (VI.)

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази један пут недељом. Стаје: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. ф. 6; по год. 3; четврт год. ф. 1. 50. и. За СРБИЈУ год. ф. 7; по г. ф. 3. 50.; четврт ф. 1. 75. и. За све друге земље год. ф. 8. по год. ф. 4.; четврт год. ф. 2. За остале плаћа се за ред 3 копчама. Предјата и све наруџбе шљуе се администрацији, а дописи уредништву на Цетиње.

ПОЗИВ НА ПРЕПЛАТУ.

Ево ступамо у шесту годину нашег рада. Пет година нијесу више мала прошлост за један српски лист. У њима стекли смо ми своје сталне пријатеље и читаоце.

За то мјесто сваке препоруке листа, напоменућемо само данашње озбиљне околности и без сумње велике догађаје, којима наш народ на сушмет иде. Устанак херцеговачки дочекао је зиму у најбољој снази. У истој снази он ће је издржати, а што ће даље бити, то ћемо брзо виђети. С тога, што смо најближи бојишту херцеговачком, добавамо вјести одмах и први и у стању смо да их најјерније и опширно саопштавамо, што свакојак има вриједности и за најудаљеније наше читаоце.

Због тога, осим свега другог, ова „Глас Црногорца“ данас велики значај, и постаје потребан свакоме, који није равнодушан према свему што се догађа и што ће бити у нашем народу.

За то ко хоће да га има, нека похита на претплату.

Први мјесец дана шљаћемо лист свијема до садашњим претплатницима наплатом, а од 1. Фебруара обуставићемо лист свакоме без разлике, ко претплату дотле не пошље.

Вересије ћећемо више да имамо. Јер је ова за ових пет година велика постала.

Молимо последњи пут и све дужнике, да свој дуг час прије измире.

Цијена је листу:

За Црну Гору и Аустро-Угарску	на годину — — —	ф. 6.
	на по год. — — —	ф. 3.
За Србију на годину — — —	ф. 7.	
	на по год. — — —	ф. 3. 50 нов.
За друге земље на годину — — —	ф. 8.	
	на по год. — — —	ф. 4.

Уред „Гласа Црногорца“.

УСТАНАК И ДИПЛОМАЦИЈА.

Много је већ времена, како се говори, да гроф Андриша израђује један предлог, којим се имају умирити и задовољити Херцеговина и Босна. Сада је аустријски канцелар свршио тај посао — да ли благодарни или неблагодарни, то ће се виђети брзо — и послао је свој пројект свијена гаранцијем слама, да се изјасне о њему. И тако је данас устанак осим свога крвавог пола пренешен и на друго поље са првим, почасним мјестом, на поље дипломатије. До овога часини се зна што са свијем изјасно о пројекту г. Андриша и раду дипломатије, нити се да о резултату истога што изјасно предсказати. Али оно што се зна, или бар говори, врло је занимљиво, и није без значаја због тога, што нам свакојак представља колико толико слику свршетка дипломатског данашњег рада.

О самом пројекту дознаје се да он тражи једнакост вјерозакона, провинцијалну и општинску самоуправу. Листови, који хоће да су добро обавјештени, изјављују, да пројект г. Андриша мање тражи, него што порта султановом правом обећава. Ми не знамо је ли тако, али ако је тако, онда је доста чудна ствар, јер нити се чини, да је тешко нешто дати, а тражити и бећати да је једнако ласно. Врло је

важно још, што се о пројекту каже, да он не тражи нити поставља никакву гаранцију, да ће се предложене реформе, одобрили их гаранцијем силе и усвојили их порта, збоља извести и потпуно одржавати, и да се исте реформе непростиру на сву Босну и Херцеговину, него само на побуђене крајеве.

О гаранцијем силама у погледу овога предлога зна се до сада ово: Француска и Италија изјавиле су се, да пристају уз мишљење Русије и Њемачке, лорд Дерби задржао је себи дванаест дана за промишљање, а мисли се, да Инглешка није наклоњена пројекту, о Русији и Њемачкој слушало се доста, да су пристали на то, да Аустрија изнесе један пројект, по о коме израђеном пројекту још ни једна ова веле-сила није казала своје мишљење. Сагласили се све силе за пројект, оне га, каже се, неће по-лективно предложити порта и заузети се, да га и она прихвати и испуни, него свака себи задржава одржене руке, да чини особено и по својме нахођењу. Ово, ако стоји, много је важније од самога питања: хоће ли се силе сагласити? и одсудније је по судбину пројекта.

О Турској каже се, да се она противи пројекту и сваком ијешању странијех сила у њезине унутрашње послове, и да је она с рачуном и изијела раније своје реформе пред свијет, да њима претече и као сувишан, сузбије пројект г. Андриша. Једна бечка банка има телеграме из Париза и Франкфурта, који јављају, да је гроф Зичи, аустријски посланик у Цариграду, имао конференцију са великим везиром, гдје је Махмуд паша најопредељеније изјавио, да он предложене реформе јевропскијех сила неће прихватити, јер је порта дјела реформисања већ у сопствено руке узела. Ова се вијест последњих дана побијала, као да Турска није се могла изјаснити о пројекту, пошто јој исти још ни предложен није. Ма то не стоји, јер је сва прилика, да је до сад морало бити разговора о томе међу аустријским послаником и великим везиром и велики везир могао се изразити за против пројекту, без обзира какав ће бити.

Напошљедку о устаницима зна се са свијем изјасно, да су они одлучно противни и томе пројекту и сваком другом, који се везу у границама крпарења, и који јим одриче и ускраћује право на безусловну независност, на потпуну слободу.

Ми смо овдје испунили главна и најозбиљнија мишљења у овој ствари, која скупа, као што смо напријед казали, наравно према својој врпједности, отварају нам поглед на свршетак овога дипломатског подвига, и према томе могли би смо слободно казати, да ће овај пројект остати — пројект. Да се сумијемо о оживотворењу његовом, даје нам доста разлога та значајна, у данашњијем приликама врло значајна околност, што гарантујуће силе устежу се, да заједнички, као што би по париском тректату имале чинити порте посредују, и дају повода мишљењу, да се можда иза леђа овога не горостасно про-

јекта чућуриле какве друге намјере сила, бар онијех одлучујућијех, иза којијех, у своје пријеме могу искочити.

По да се баш и најискреније сагласе и једнако одушевљено заузму све силе за овај пројект, за које најмање вјерован даје њихово данашње држање и само стање ствари, опет су скоро безнадежни изглед, да ће многопоинијати пројект не у живот ступити, него и у озбиљно разматрање доћи, и то из разлога, што му се два фактора, којијех се највише тиче, одсудно противе. То је Турска и устанак. Претпоставио напошљедку, да ће Турска у својој немоћи и подложној сложеном наваљивању сила (према се то сложено наваљивање никако не може предпоставити), још једнако стоји испријечен на путу томе пројекту сами устанак у најбољој снази својој. Његов досадашњи велики успјех, који је симпатије свега јавнога мишљења за ствар устанка освојио и његова садашња снага, која му улијева непоколебљивост и неузмицање од крајње цијељи, којој живо тежи, и која значи потпуно слободу, нијесу никакве маленкости, које би дипломатија, на како високо стајали, превидјети могла.

Устанак овај не могу зауставити попуде, које ни приближно негодговарају његовијем потраживањима. Петјексови робовање, најмучније, најгрозније, народа херцеговачко-босанскога, његове најновије жртве велике и величанствене његова чврста одлучност противе се свему, што незначително потпуну независност и слободу народну.

Јучерашњи бој под Требињем и нова сјајна победа устаника над Турцима, као да је баш најијекна томе да дипломатију, која одпочиње свој рад, потејети, да устанак живи и да се за њега, а без обзира на њега нема рашта ништа свршавати.

Подписаноме одбору стигли су од 8. Децембра даље ови прилози:

Преко царско руског генерал консулата у Дубровнику које су приложили разни комитети и приватна лица у банковете ф. 10,000
Редакција „Слова“ из Лавова ф. 300
Франтишек Перутка, професор у Храдишту у Моравској скупио на једној „бесједи“ ф. 37
Преко г. Василијева од разних комитета из Русије ф. 5004—50
Опет 5000 ф. у банке, за које је добавио одбор сухага хљеба (бешкота) 52 хиљаде фуната, преко ц. р. генер. консулата у Дубровнику од разних лица и комитета из Русије.
Из Керча у Русији скупио тамошњи одбор преко г. Илије Шушка професора рубља 273
Одбор изјављује свиња на овјен милосрдни даровима најтоплију благодарност.

Цетиње, 8. Јануара 1876.

Одбор за страд. Херцеговце.

(Продуженье).

IV.

Б е з у і е.

Нијесам имао ијере право да вам кажем

ни чудо што их сад хиљаду гроз

(Свршиће се.)

...шту из Сарајева између о-

дан mi sve više gubimo poštovaња u očima starijih ljudi.

[illegible]

них сила. Наша снага живота измиче на ужасан начин. Инглешка није више за нас што је била још прије дванаест година. Аустрија, од које се раздвојила од Њемачке, постаје све више источна сила и тежи за симпатијама међу турским Словенима. У свој Јевропи јавно мишљење, које се у години 1855 онако саучесно према нама показало, сада се окреће противу нас. Мјеродавне политичке стилије у Француској, Инглешкој и Италији непрестано понављају, да турска влада није способна ни за какве реформе. Тамо кажу, да Турска мора пропасти, а најпосле ваља је оставити њеној судбини па не радити ништа противу катастрофе, која се приближује. Од Вашиг Величанства једино зависи, да се сви ови извори оповргну дјелом па да себе направите спасиоцем и препородиоцем своје царевине.

Д О П И С И.

ЊЕГУШИ, 5. Јануара. — Робље херцеговачко које је одређено да станује овђе у племену његушком, већ је подмучено. Њега има на броју 1500 душа.

Кад је долазио изасланик високогославног правитељства одредио је и расписао робље по кућама и то како у коју по 10, 15 и 20 душа. Главари пак његушки видели да би веома досадно било и домаћинија и Херцеговцима да се на један оган помијешају фамилије херцеговачке и наше домаће, нашли су за добро да се робље херцеговачко са свијем за себе најмјести и то овјим начином:

Сваки готово наш сељак има по двије куће, па је сваки морао по једну лијепу нечистити и лијепу уредити за Херцеговце. По тој уредби сада нема вијешће наше фамилије, с којом је на један оган помијешано робље херцеговачко; нешто свака фамилија херцеговачка има за себе кућу и живи свака за себе задовољно као да је на својој доми. Ове нам неколике ријечи написах да се види колико ваља добра уређаја добријех главара као што су наши главари г. г. командир Митар Б. Петровић и капетан Лазо П. Петровић.

Не могу пропустити да вам још једно велидушно дјело наших главара не саопштим. Његуши су мјесто преко којих води главни пут од све Црне Горе за Котор. Теко готово већина робља херцеговачкога које станује у Црној Гори продају овуда и иде за жито у Котор. Како су ово студена зимска времена то би робље херцеговачко које овуда пролази и више пута и похиња, морало пострадавати од зиме и непогодних времена. Но главари су предупредили то зло. Овђе има неколико куће у којима нико није најмјештен да стоји; него су те куће одређене да у њима одпочива и похиња робље херцеговачко. За дрва пак изадали су главари наредбу те се је догнало 400 товара, и та су дрва смјештена у подруму наше школе и одатле се издају кад је потреба.

НАШЕ НОВИНАРСТВО.

Обично на измаку сваке старе године сви новинари српски држе у позиву на претплату своје престоне бесједне, у којима се излаже ситуација, положај новина, причају се јади и невоље, и чине с једне стране претње, с друге свакојака обећавања.

То је чинено и у овом листу. Камо срећа да српски новинари немају те потребе! Камо среће да је круг њихових читалаца, боље рећи претплатника, толико раширен и распрострањен, да немају потребе приликом сваког обнављања претплате апеловати на родољубље уписника и скупљача, викају на нехат публике и пријетити својим дужницима.

Али, на жалост, стање српског новинарства још је такво, да се то избјећи не да. Још једнако српски новинари морају да гурају у ребра своју публику. Но није ни чудо. Духовни ескап код нас нема још велике цијене. То се види не само на новинарском, него и на другом ескапу, који је духовне природе. У свему томе морају код нас да раде трогоње виле, да би се наш свијет нагнао на куповање духовног ескапа. Тако је то код књига, код позоришта, код слика и т. д.

Потреба новина још је код нашег свијета врло слабо развијена. Иза доста наших људи који ће на свашта прије издати који нових, него ма такво. Најраспрострањенија је потреба нашег

народна данас — осим коре хлеба — попити још чашу вина и ракије. На то ће сваки радије издати новац, него на пр. на новине. Новине код нас обично држи њуђија средња класа, трговци и занатлије. Интелигенција, као обично, већином држи да би се понизила, кад би помагала српско новинарство. Она, ако има одкуд, држи стране листове.

И тако, хтјели, не хтјели, српски новинари морају зарад свога опстанка да употребљају драстична средства. Независним српским новинарима не допушта част ни достојанство, да с новинама берају занат. А не могу се ни дотле понизити, да уређују своје новине као нека ескап, према његовима и захтјевија публике, која неравно своју худ сваки час мијења.

Још имају српски новинари своју велику невољу — с дописницима. Ни један српски лист не цијета толико, да би могао изаслати своје нарочите извјештаче у она мјеста где треба, па пр. сада на бојно поље у Херцеговину и Босну, ни један не може да издржава своје нарочите извјештаче по главним српским мјестима као у Биоград, Петлић, Сарајево и Новом Саду, Панчеву и т. д. И тако сви су упућени на добру вољу, на родољубље, те исекују веће ли се ко смиљати да им допише из тих мјеста, кад се што важије збуде. Прије неколико година још је добро било у том погледу, било је људи у том погледу. Било је људи, који су из љубави к ствари жртвовали по нешто свога времена, и дописивали редовно нашим новинама. Сада као да хоће и то да престане. Неки почепе искати награде и саставише рачуне од толико и толико новчића. Да је среће, да наше новинарство боље стоји, све би награде биле са свим ујесне, јер напоследку нико није дужан радити бадава. Али код данашњег стања нашег новинарства није могуће ни помислити на то. И тако не остаје нашим новинарима ништа друго, него и даље се ослањати на добру вољу и пожртвовање оних честитих дописника својих, који су још толико родољубиви не сматрају да им је дужност и тим путем припомаћи нешто општој ствари.

Тежак положај и горак хљеб уреднички још се већка отежава и загорчава одношењем његовим према властима. Наш је народ, ваљда по крви својој, пријатељ опозиције, и онда му годе новине, кад пишу против власти. Ако се у новинама узме тон умјерен, онда то већ публици не годи: пише благо, млитаво. Ако се општрим тоном удари, онда се опет државној власти то не допада, и ту је већ готов државни тужилац да загри својим конвентуацијама, глобама, процесима, затворима и т. д. А кад већ дође до густа, те славно уредничко дође с оне стране браве, онда се и поштовања публика вајка: та баш није морао тако аштро писати!

Е сад ту нек угоди ко може! У првом случају опада број претплатника, у другом сама државна власт руши опстанак новинама.

Занаста, у свијету ваљда нема новинарства, воје се с толиком муком и натегом издржава, као што српско. Српски уредници правни су духовни надничари, гори од оних што ору и копају, јер докле сви други бар нећељом и свецем одзора имају, дотле он мора да капље на својим постој из дана у дан.

Па то би се све којеквак и сносило, само да имају бар колико толико већег одзива наше новине. Ето немимо овђе на толики народ више од три политична листа, па и они без сумње натежу. Немамо још ни једнога листа политичног, који би сваки дан изилазио. А од стручних листова не може код нас ни један да се одржи: после кратка времена сваки угине. С тога (то узгред овђе напомињем) морамо се чудити, како су се према таквом искуству неки наши људи могли одважити, да издају три илустрована листа у Бечу! Та срећа ће бити, ако и један само узмогне опстати.

Крајње је вријеме, да српски новинари озбиљно промисле о судбини својој и свог посла. Код оваког стања нашег новинарства, оно се никад неће моћи усавршити, а сваки увиђа да му је усавршење и сувише потребно, јер ни једне новине не одговарају (јер не могу да одговоре) правом позиву свом. Потреба новина треба да се рашири у што већем размјеру међу нашим народом, разумије се таквих новина, воје заступају интересе његове. Да би то могло бити, нужно је да се развија и буди свјест о јавним стварима, сваки осјети неки интерес свој у томе, да се шта се збива у његовом народу и по његовом свијету.

Иначе наше ће новинарство и у напредак остати крхљао као и до сад. Уредници српски биће мученици, од којих ће сваки само жртве и скасти, али се нико неће побринути за опстанак њихов и њихових породица.

Саопштавамо ови чанац, који је дошло наш друг, земунски „Граничар“, јер желимо, да се у што ширем кругу прочита. О предмету о коме и сами смо више пута озбиљно размишљали и могли би смо и сада већ неке своје маси изијети, које иду на усавршење и оснажење нашег новинарства а тако и на побољшање стања новинара. По данашњи догађаји и послови, принуђавају нас, да то оставимо за згодније вријеме. На овоме ваља ће свакојако радити, па и онда, ако се, по срећи, овога пута баш и ослободи и уједини народ наш. У.

ПРИЛОЗИ ХЕРЦЕГОВЦИМА У ЦРНОЈ ГОРИ.

С о т о п и њ а.
(Продужење).

Марко Њепач ф 2, Илија Њепач ф 1, Јован Стојановић ф 5, Стојан Стојановић ф 3, Бујоро Њепач ф 3, Јоко Његуш ф 1, Нико Андрић ф 4, Мило Андрић ф 2, Стојан Ђелица ф 1, Нико Шпадијер ф 4, Марко Лукић ф 1, Саво Крекућ ф 2, Томо Крекућ ф 4, Думо Крекућ ф 3, Митар Грађанин ф 2, Иво Грађанин ф 4, Мило Грађанин ф 2, Иво Цаковић ф 1, Мило Цаковић ф 4, Марко Ђелица ф 25, поп Саво Кишић ф 70.

Г л у х а д о.

Капетан Војводић ф 20, подвојвода Вуксановић ф 20, Раде Бранковић ф 120, Митар Михаљевић ф 12, Нико Вуксановић ф 5, Андрија Михаљевић ф 25, Филип Бућ ф 20, Ђуро Војводић ф 16, Раде Ђурановић ф 16, Марко Кнежевић ф 12, Раде Кнежевић ф 20, Нико Бранковић ф 20, Мило Бранковић ф 20, Андрија Масоничић ф 45, Томо Кнежевић ф 16, Илија Вуксановић ф 6, Мило Остојић ф 8, Јоко Остојић ф 8, Саво Остојић ф 8, Ђуро Бућ ф 16, Андрија Новковић ф 8, Јоко Ђуришић ф 14, Раде Учић ф 20, Марко Никчевић ф 30, поп Никчевић ф 12, поп Учић ф 10, Нико Ђуришић ф 6, Саво Бошковић ф 6, Ђуко Рајчевић ф 8, Томо Рајчевић ф 8, Саво Рајчевић ф 8, Вуко Учић ф 2, Андрија Остојић ф 10, Томо Бранковић ф 10, Перо Кнежевић ф 13, Стево Ђетковић ф 8, Илија Гвозденовић ф 6, Перо Радовић ф 4, Јоко Радовић ф 4, Иво Палић ф 6, Томо Гвозденовић ф 32, Иво Учић ф 8, Саво Гвозденовић ф 6, Перо Гвозденовић ф 4, Марко Каковић ф 4, Нико Дрекић ф 5, Вуко Дрекић ф 3, Марко Параћин ф 2, Саво Масоничић ф 6, Марко Масоничић ф 2, Нико Масоничић ф 2, Вуко Масоничић ф 4, Перо Масоничић ф 4, Саво Масоничић ф 2, Ђуро Палић ф 4, Јоко Стајинић ф 1, Нико Палић ф 6, Јоко Петрановић ф 4, Јоко Стајинић ф 3, Илија Стајинић ф 2, Ђуро Стајинић ф 2, Иво Стајинић ф 1, Ђуро Стајинић ф 2, Марко Стајинић ф 3, Крсто Масоничић ф 4, Нико Драговић ф 4, Јоко Буковић ф 4, Ђуро Буковић ф 2, Ђуро Петрић ф 2, Перо Стајинић ф 4, Марко Стевовић ф 1, Перо Николић ф 4, Иво Николић ф 4, Ђуро Њеклић ф 2, Илија Њеклић ф 1, Иво Њеклић ф 1, Марко Симонковић ф 1, Јово Мијаљевић ф 2, Раде Масоничић ф 3, Иво Масоничић ф 4, Илија Масоничић ф 4, Иво Маровић ф 2, Думо Масоничић ф 6, Нико Масоничић ф 2, Перо Укановић ф 2, Мило Укановић ф 4, Перо Укановић ф 1, Нико Укановић ф 4, Мило Михаљевић ф 16, Машан Укановић ф 1, Раде Думов ф 4, Митар Думов ф 2, Јоко Вуксановић ф 2, Ђуро Војводић ф 10, Бело Рајчевић ф 2, Стојан Кнежевић ф 2, Јоко Бућ ф 8, Раде Ковачевић ф 4, Симон Ковачевић ф 1, Перо Ковачевић ф 1, Иво Ковачевић ф 1, Иво Ж. Ковачевић ф 1, Радо Петрић ф 2, Мило Петрић ф 1, Станко Војводић ф 4, Иво Ковић ф 2, Саво Дрекић ф 2, Иво Дрекић ф 2, Стево Шајинић ф 2, Лазо Шајинић ф 4, Ђуро Илић ф 3, Крсто Милов ф 4, Ђуро Рашов ф 3, Јоко Митров ф 1, Мило Вуксановић ф 4, Саво Вуксановић ф 4, Станиша Учић ф 1, Иво Белов ф 2, Филип Петров ф 1, Иво Радов ф 2, Раде Марков ф 2, Јоко Њетковић ф 4, Томо Савић ф 2, Илија Савић ф 2, Иво Милов ф 1, Шутко Петрић ф 1, Мило Ђуришић ф 4, Мило Параћин ф 1, Митар Радов ф 5, Крсто Петров ф 1, Голуб Палић ф 1, Мило Ников ф 1, Јоко

Бегов ф 2, Божо Петровић ф 2, Ђачо Петровић ф 2, Ђ. Ковачевић ф 4, М. Мардукић ф 4. (Продужиће се).

ЦЕТИЊЕ, 10. Јануара. — Јуче је Ђ. Св. кнез Никола потписао телеграфску конвенцију међу Аустријом и Црном Гором, у којој су по закључцима међународног збора у Петрограду учињене неке изјаве. У овој конвенцији има једна тачка, којом се од стране Аустрије Црној Гори ујемчава достављање свију телеграфских потреба, што са задовољством нарочито спомињемо признајући и у томе ону пријатељску наклоност сусједне царевине, коју она стално указује Црној Гори.

— Дошло је на Цетиње санитетско друштво од седамнаест лица под управом г. Васиљчикова и г. Ђе. Кашков, које је за лијечење херцеговачких рањеника изаслао главни комитет за рањене и болне војнике из Петрограда. Личници и милосрдие сестре одобрани су и изаслани од друштва „црвеног крста“ св. Ђорђа, у Петрограду. Друштво је имало част сутра дан приликом бити од Ђ. Св. кнеза, и већ је узело овдашњу болницу у своје руке и одаде ће расположити свој даљи рад односно осталих болница.

Г. Васиљчиков почастовоао је овдашњи одбор за страдајуће Херцеговце својом посјетом. Одбор му је истом приликом понудио почасно предсједништво, чега се г. Васиљчиков усрдао прихватио. Одбор је изабрио и помоћника управитеља г. Георгија Ивановича Боброхова за свога редовног члана.

— Исти дан с друштвом приспјео је овдје и секретар ген. консулата руског из Дубровника кнез Шаховски.

— Вриједни г. др Томић, који је скоро од почетка устанка добровољно дошао у Црну Гору, да посвети труд и личничко знање своје рањеницима, радио је као такав са патриотичним пожртвовањем више времена у болници у Јуни. Стављени се још при доласку својом на Цетиње на расположење влади нашој, био јед одакле, по потреби позван на Цетиње и овђе је нашу велику болницу потпуно уредио и преко 30 рањеника неговао, од којих је половина већ издравила, и изишла из болнице. Руско санитетско друштво прихватило ову болницу, најпохвалније се изразило о реду и чистоћи, која постоји у болници. Наша влада, побужена родољубивим трудом и савјесним радом г. др Томића, изјавила му је своје највише задовољство и у исто вријеме жељу, да остане, колико му год допуште његове домаће околности, за његове потребе. Г. Томић одазвао се овоме свесрдно, за поје му неће изостати не само признање владе, него и захвалност народа, јер таквијех родољуба и радника траже данашње потребе.

— Из Дубровника нам телеграфују, да је у прошли уторак био велики бој међу усташима и Турцима под Требињем. Турци су били изишли из Требиња, да прихвате тајин. Усташа их дочекају и са свијем потуку. Турака је пало преко 300 мртвијех и више рањенијех. Усташа су узели 400 пушака а изгубили су 30 мртвијех и рањенијех. Један заостали батаљон турски опколили су, те се сад очекује нов бој.

Н О В О С Т И.

— Из Биограда телеграфују, да влади српској није пошло за руком склопити зајам у иностранству. О тога намјерава влада српска предложити народној скупштини законску основу о добровољном зајму у самој Србији.

— Из Цариграда јављају (цариградским вјестима мало се вјерује), да турска влада оружја Черкеса, који су насељени у Бугарској. Хоће да устроји 12 черкеских батаљона, сваки по 750 момака, којима ће заповједнике она именовати. Један новоустројени черкески збор има се утаборити на граници Србије.

— Кнез румунски, Карло, хоће да установи ордене и да даде ковати румунске новце са својом сликом. Давашње политичке прилике, каже се, згодне су, да ова права суверенска заузма. Пожељно да данашње прилике нијесу незгодне, да Румунија постане независном, па би тијем имала и та и сва друга права.

— На нову годину краљ италијански, пријавиши честитања својих генерала, одговорио није: „Хвала војсци на њеним жељама. Мило ми је, да видим овђе њене заступнике. Ја сам увијек имао у вјеску највеће поштовање, па и тим и сада. Надам се, да је сва готова и да ће у догађајима, који ће настанути, и од којих војска неће одлаћена бити, себи нову славу и поштење задобити.“ Други листови кажу, да је краљ рекао: „Ја желим војсци срећу и славу и надам се у једном великом догађају с успјехом је употребити.“ Париски „Монитор“ истиче, да је краљ још оштрије се изразио и да је рекао: „Требаће ми војска, да једно велико дјело извршим.“ Ове ријечи краљеве и нагађања о њима учиниле су велику узбуну у новинама страним, нарочито француским и италијанским.

— Дервниш паша, бивши гувернер босански, коме није пошло за руком, да свлада херцеговачки устанак постављен је сада за министра поморског. Како је грозна иронија судбине!

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

— Изниша је из штампе дванајеста свеска „СРБАДИЈЕ“ са овим садржајем:

Текст: „Труба“. Новела, написао је Педро А. де Аларкон. — „Књижевне приповјетке“, скупно Вук Врчевић, (свршетак). — „Опште образовање“, предавање Милорада П. Шапчанина, (свршетак). — „Ко живи у грдној дубини морској“, од Хекла, превео Станиша. — „Нови вјек од Колба, превео Станиша. — „Питаљце“ скупно их Вук Врчевић (свршетак). — „Књижевна прегледа“. Критика на Грјуићеву, Чолак Антићеву и путникову војну организацију, од Силине, (свршетак). — „Наше слике“. — „Разне бивешке“. Књижевност, Школе, Статистика, Проналасци. — „Библиографија“.

Слика: „Лука Петковић“, јунак херцеговачки. — „Марко Бабић“, јунак босански. — „Заробљени Турци на Цетињу“. — „Харамбаша далматински“. — „Народна ношња у околини спљетској“. — „Костајинички град“. — „Поглед на Црну Гору из пристаништа которског“.

„Србадија“ излази од нове године два пута месечно. 1. и 16. Сваки претплатник добија у своје вријеме на дар велику слику:

„Вође босанске и херцеговачке у српском устанку 1875 год.“ Цијена је листу врло умијерена: на цијелу годину 8 ф., на по год. 4 ф., а на четврт год. 2 ф. Претплата се шаље на ову адресу: Administration der „Srbadija“ in Wien, III, Ungargasse n.ro 2.

Прва свеска допијеће између осталог једну pjesму од Змаја Јовановића, једну од Ј. Грчића Милека, једну приповјетку од Милорада П. Шапчанина и „Косово“ путничку црту Панте Срећковића.

Р А З Л И Ч Н О С Т И.

(Рајнер, дописник „Шлез. нов.“) који је у почетку устанка и на Цетињу нево вријеме провео, био је, као што је познато, од Турака ухваћен и уапшен у Костајиници и на посредовање Ђ. Молиларија опет пуштен. О томе више он исти ово:

У сриједу 11. о. н. одео у турску Костајиницу на црну казу. Без запрете дошао сам до кафане. Непотраја дуго а у кафану групе аскера с натакнутима бајонетима, вођа њихов шепца ме за раме и поред свег мога одпора принуди ме, да идем с њим. За мало нашао сам се опкољеним становништвом костајиничким, а чета војничка, која ме је пратила, умножила се уз пут на 100 момака. За 10 минута доведо ме к јузбаша. Настане претечни испит; ја се оградим. „Црногорски шипију“, тако рекоше Турци; „одведате тога пса кадију“. Овоме сам казао, да сам Њемац и да се задржавам у Костајиници. Кадија ми на кратко рече, да он нема са мном посла, и пошље ме кајмакама. Овај није био код куће. Напошљеду дође заповјед да ме затворе. Наприје ме прегледају; одузму ми нож, записке и црногорску вапцију. „Јеси Шваба, али капа је из Црне Горе“. Отворе ми врата од тањине, која је горе изгледала него свињац. Наприје уђе мој пас, за њим ја. Пред врата поставе стражу од три момака. У тањини било је на земљи пошто мало сламе; мјесто прозора нека руда с решетком, кроз коју је улазила зима, вјетар и вјеша у

тањиницу. Ја сам имао лак капут. Легао сам поред пса, али не могах цијеле ноћи заспати. Чуо сам, ђе стража говори, да ће ме сутра оковати у гвозђе од 40 ола и послати у Бихаћ. „То ми баш није било мило чути. Дочекао сам јутро на пола смрзнут. Чекао сам два сата али нико се није јављао. Онда сам почео лупати у врата и викали стражи, да ме води кајмаку. „Он још спава“ одговоре ми. После два сата опет станем лупати и зашпитем да ми даду што јести. Грохотан смјех стражара бјеше ми одговор. Први дан у апсу на већ ниште да једе! Чекај мало! Око пола 12 отворе се врата: „Изволите господице!“ Ишао сам кајмакама. Дали су ми нож и капцију. То је већ био добар знак. Одвели ме у некаку собу, ђе је био неки чиновник и неколико Турака. Донесу ракије, понуде ме, чиновник ми направи цигару и понуди ми најновији број „Босне“. За тим донесу јело. Чорбу смо јели дрвеним кашикама, а зеље прстима. После 2 сата одведу ме у мепис (суд), ком је предсједавао кајмакам Али бег. Овај је изгледао азијатски, говорио је само турски и нешто мало српски. Четири Турчина сједила су на дивану с подавијеним ногама. Писар је метнуо парче хартије на колено, па пише. Испит одпоче. Питали су ме за име, занимање, мјесто рођења и да ли сам пријатељ Турцима. Писар дода: да ли су сви Њемци пријатељи Турцима? Ја слегнем раменима. За тим се прочита допис хрватског уреда и мене одпuste слободна“.

О Г Л А С.

СВИЈЕМА БОЛЕСНИЦИМА

снага и здравље без медицине и трошкова.

REVALESCIERE DU BARY из ЛОНДОНА.

Има већ 28 година како ни једна болест није кадра супрот стати лековитој овој храни, која без медицине и трошкова лечи све боље у желуцу, живцима, грудима, плућима, устима, жлездама, слузним ојана, дисању, бубрезима и бјелици, као и туберкулозу, сушицу, сићу, кашаљ, затвор, пролив, слабост, шуљеве, водену болест, грозницу, несвјестину, конгестиве, зујање ушију, бљевање баш и за вријеме трудноће, суморност, мршављење, ревму, костобољу, бједину. — Извод из 80,000 потписивата од људи, који су се помогли међу којима сертификати од професора, г. Бенка, редов. др. Вурцера, професора медицине на марбуршком универзитету, медицинског савјетника др. Ангелстајна, др. Пореланда, др. Камбела, професора др. Деде, др. Уре, грозице Кестелстурковице, марише Брехановице и многих других високих особа, свакоме ће се безплатно послати.

Кратак извод из свједочанства.

Број 64,210. Маркиза Брехановица 7 година патила је од јетре, не имала сна, дретала на свима удовима, мршавила чиница.

Бр. 79,810. Г-ђа удова Клемовица из Дизелдорфа, патила је од давнашње главобоље и бљевања.

Бр. 75,877. Флоријан Келе, ц. рк. чиновник из Будима, имао је запаљење плућа, несвјестину и терет на грудима.

Б. 75,910. Г. Гавра Тешнер, ђав више трговачке школе у Бечу, боловао је од груди и живаца.

Б. 65,715. Г-ђица Монлујева није могла да једе ни да спава и мршавила је.

Више храни Revalesciere него месо и код одраслих и ђеце уштеди 50 пута више на цијени него ли у другим материјалима и јелима.

У плеканим кутијама: по фунта 1 ф. 50 н., 1 фунат 2 ф. 50 н., 2 фунта 4 ф. 50 н., 5 фуната 10 ф., 12 фуната 20 ф., 24 фуната 36 ф. — Ишкоти од revalesciere у кутији по 2 ф. 50 н. и 4 ф. 50 н. — Чоколада од revalesciere у прашку и таблицама за 12 шоља 1 ф. 50 н., за 24 шоље 2 ф. 50 н., за 48 шоља 4 ф. 50 н., у прашку за 120 шоља 10 ф., за 288 шоља 20 ф., за 576 шоља 36 ф. — Добити се може код Barry du Barry & Comp. у Бечу Wallfischgasse n.ro 8., у Пешти код Joseph v. Török; као и по свима варошима код добрих апотекара и дућанима; а бечка кућа шаље уз поштанску упутницу на све стране. Још га продаје у Трсту: Serravallo; у Задру: Andrović; Пујети: Produm. (1—25).